

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY

2023. április 12–16., országos szakasz

7. osztály, magyar tagozat

A tételek kidolgozására szánt idő 3 óra

I. TÉTEL

45 pont

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszolj a kérdésekre!

A rajzlap fehér volt, téglalap alakú és jó papírszagú. Húsz fillérbe került; úgynevezett feles rajzlap.

Lehetett negyedes rajzlapot is kapni a trafikban, tíz fillérért, feleakkorát. A trafik az iskolával éppen szemben. Károlyka megvette magának a feles rajzlapot, nagyot köszönt, aztán jött kifelé a boltból. Utolérte a többieket. Jobb kezében fogta a rajzlapot, még nem volt ideje elrakni a hóna alatt levő rajztáblatokba. Bal kezében vitte iskolatáskáját. Egészen új, csillogó-villogó, szép fekete, nagyszerű táska. Tegnap kapta. Feltette, éppen ezért vitte külön kézben. (Máskor a rajztáblát és a táskát egy kézben fogta, most azonban nem akarta, hogy összeérjenek.) Hirtelen mintha megszázszorozódott volna a súlya, rándult a karja, elejtette a táskát. Hátranézett, mögötte Bors állt és vigyorgott. Bors lerúgta a táskáját. A lerúgás abból állt, hogy az áldozat mögé lopódzva hirtelen rálépünk annak táskájára, közvetlenül a fogantyú mögött, mire az illető leejti. Ennyi az egész. A dolog igen dühítő, mert váratlanul éri az embert, s hátranézve a kiszolgáltatottság érzését kelti. De ebben az esetben (figyelembe véve a fekete táska állagát) még sokkal nagyobb volt a méreg. Károlyka paprikavörös arccal emelte föl a táskát.

– Kaphatsz egy pofont! – hadarta.

– Tőled? – kérdezte gúnyosan, és felpöckölte Károlyka állát. A verekedés rövid volt. Károlyka az első erősebb ütés után elbátortalanodott. Bors belekapott az orrába, és a kezét is megkarmolta. Az új rajzlap összegyűrődött, el kellett dobni. Károlyka sírva fakadt. Bors ekkor már nem volt jelen. (Bement a szemben levő ház kapuján. Ott lakott.) – Bőg! – B. János Károlykára mutatott. A többiek is elhúzták a szájukat. Károlyka szífogott.

– Ha nem lett volna a kezemben a rajztábla, behúznok neki egy akkorát! – mondta sírós, de elszánt hangon. Senki nem válaszolt. – Így könnyű! Egyik kezemben táska, másikban rajztábla!

– Nála is volt táska meg rajztábla is! – mormogta B. János.

– Igen, de az én táskám egészen új! És vigyáznom kellett rá! Így is piszkos lett, a bőr is megkarcolódott!

– Tényleg megkarcolódott – mondta Szőke Kálmán.

– Itt is! – mutatta Károlyka.

– Ott is – ismerte el Szőke Kálmán.

– Most kaptam! Nem olyan gyakran kapok én táskát! Az én szüleim nem lopják a pénzt! (Ezt az apjától hallotta.) Ez az első új táska, amit kaptam. Még sohasem volt új táskám – nyöszörgött Károlyka.

– És a tavalyi táskád, az a kék? – vetette ellen B. János.

– A kék? A kék... a kék az apukám táskája volt! Még mondtam is... mondtam is, hogy az apukám táskája.

– Az apukájáé! – ismételte Szőke Kálmán. Hárman maradtak, ők laktak legmesszebb az iskolától. Szőke Kálmán (a TÜKER portásának a fia), B. János (az apja sofőr) és Károlyka (akinek az apja ugyanott főosztályvezető, ahol Szőke Kálmáné portás). Károlyka egyre csak szífogott.

– Így könnyű! Hátról! A Bors mindig csak hátról mer! Nem lehet ezt bírni. El is megyek más iskolába, ahová az ilyen Bors-féleket be sem engedik! – és zokogott, annyira sajnálta magát.

– A rajzlapot is összegyűrte! Tiszta új rajzlap volt!

Most már a többiek is sajnálták.

– Ne sírj, majd veszel másikat – vigasztalta B. János.

– Igen, de ezt most vettem – hüppögte Károlyka. (Megjelent előtte az anyukája, amint éppen az apukáját szidalmazza „nincsenegyrongyomse” felkiáltással.) – És ez egy feles rajzlap volt. Úgyis olyan kevés zsebpénzem van, mikor telik nekem újra egy feles rajzlapra? Egy hé... egy hónapban egyszer, ha tudok venni magamnak egyet. Nem lopom én a pénzt! – vágta oda önérzetesen.

A hatás tökéletes volt. Szőke Kálmán elővette a zsebkendőjét, és a kezébe nyomta, mivel Károlyka a sajátját már telesírta. Károlyka Kálmán zsebkendőjét is pillanatok alatt elintézte, és köszönő mozdulattal visszaadta. Szőke Kálmán kicsavarta, majd kitörülte a saját szeméből az ott idő közben megjelent részvétőkönnyeket. B. János pedig elővett egy rajzlapot, és átnyújtotta Károlykának. Károlyka fejében megfordult a gondolat, hogy neki otthon van még rajzlapja, és hogy B. Jánosnak talán nincsen több, de aztán átvette.

– Egyébként is csak negyedes – gondolta.
Ezután búcsút intett társainak (akik zavarukban hazakísérték).

(Vámos Miklós: *Rajzlap*)

TÜKER = Tüzelőanyagkereskedelmi Vállalat

1. Milyen rajzlapokat lehet kapni a trafikban? 5 pont
 2. Hogyan viszonyult Károlyka családja a pénzhez? Fejtsd ki válaszodat 3–4 mondatban! 5 pont
 3. Értelmezd a szöveg alapján a főhős kifakadásának okát és reakcióját!
„– Így könnyű! Hátulról! A Bors mindig csak hátulról mer! Nem lehet ezt bírni. El is megyek más iskolába, ahová az ilyen Bors-féléket be sem engedik! – és zokogott, annyira sajnálta magát.” 5 pont
 4. Mutasd be 4–5 mondatban Károlyka és a fiúk közti viszonyt és annak alakulását! 5 pont
 5. Milyen összefüggés van a szülők foglalkozása és a gyermekek viselkedése között? Fejtsd ki válaszod 4–5 mondatban! 10 pont
 6. Te hogyan oldottad volna meg a konfliktust, ha ott vagy a fiúk között? Fejtsd ki válaszodat 5–6 mondatban! 10 pont
- Nyelvi igényesség, szövegkohézió, helyesírás 5 pont

II. TÉTEL

45 pont

Vámos Miklós szövegéből kiindulva írd 1–1,5 oldalas jellemzést Károlykáról úgy, ahogyan a „Bors-félék” láthatják!

Megjelenés: 10 pont

Összesen: 100 pont